

KIURUVEDEN KAUPUNGIN JA OMISTAJAPOLIITTISET LINJAUKSET 2018-2021

Kaupunginhallitus 3.9.2018
Kaupunginvaltuusto 17.9.2018

1. JOHDANTO

Kiuruvesi-konsernin omaisuus on merkittävä osa yhteistä varallisuutta. Sitä on hoidettava tavalla, joka on kontrolloitavissa, läpinäkyvää ja joka nauttii julkista luottamusta.

Kaupungin toimintaan ja toimintaperiaatteisiin tulee voida luottaa eri yhteyksissä, jotta kaupungin mukanaolo ja imago merkittävänä toimijana säilyvät.

Kuntien toimintaympäristön muutoksen myötä kuntien rooli on muuttumassa entistä enemmän palvelujen tuottajasta niiden järjestäjäksi. Palveluilta vaaditaan yhä korkeampaa laatua ja samalla edellytetään kustannustietoisuuden ja tehokkuuden lisäämistä. Kuntien toimintaa ohjaava lainsäädäntö (kuntalaki, kilpailulaki ja laki julkisista hankinnoista) velvoittaa kunnat yhtiöittämään kilpailuilla markkinoilla hoitamansa tehtävät ja lisäksi edellytetään muun muassa julkisten hankintojen kilpailuttamista. Kuntien palvelualueille onkin syntynyt merkittävää yksityistä tarjontaa.

Kuntien työntekijöiden ikärakenteesta johtuen henkilöstöä siirtyy eläkkeelle ja vaihtuvuus tulee olemaan lähivuosina runsasta. Kilpailu osaavista ammattitaitoisista työntekijöistä kovenee. Muuttuva toimintaympäristö ja heikentynyt taloudellinen tilanne edellyttävät kriittistä palvelutarpeiden ja -tasojen arviointia sekä toimintatapojen arviointia ja tarvittaessa niiden muokkaamista. Palvelujen tuotantotapojen arviointi ja valinnat ovat osa kunnan strategista kehittämistä. Kiristyvää taloudellista tilannetta luodaan johtamiselle erityisen paineen.

Mikäli maakuntauudistus toteutuu, muuttaa se kuntien roolia, tehtäviä, taloutta ja rakenteita. Kunnat joutuvat arvioimaan muun muassa tukipalveluiden järjestämistä ja tuottamista uudessa tilanteessa.

Kaupunkikonsernin johtamisessa korostuu kokonaisuuden ymmärtäminen ja hallinta sekä aktiivisen omistajuuden avulla tavoiteltavat tulokset. Konsernirakenteen tarkoituksenmukaisuutta arvioidaan jatkuvasti toiminnan tuloksellisuuden sekä aktiivisen omistajaohjauksen näkökulmasta. Toimintaympäristön muuttuessa nopeasti, kaupungilta ja kaupunkikonsernilta vaaditaan nopeaa reagointi- ja uusiutumiskykyä sekä onnistunutta johtamista. Se tarkoittaa johtamisen, toimintatapojen, toimintaprosessien ja rakenteiden jatkuvaa tarkastelua, toiminnan kokonaistuloksellisuutta sekä riskienhallintaa. Omistajapolitiikka on Kiuruveden kaupungin johtamisen väline, joka luo puitteet menestykselliselle toiminnalle. Omistajapolitiikan keskeinen näkökulma on strateginen ja taloudellinen.

Omistajapoliittisissa linjauksissa määritellään

mitä kaupunki omistaa, millaisia tavoitteita omistuksille asetetaan,
kuka omaisuuden arvosta ja käytöstä vastaa sekä
miten omistajapolitiikan seuranta ja valvonta on järjestetty.

Linjaukset on tarkoitettu ohjeeksi kaupungin päätöksentekijöille ja henkilöstölle, tytär- ja osakkuusyhteisöille sekä kuntayhtymille tulevien yksittäisten päätösten tueksi. Tytäryhteisöille asetetaan omistajapoliittisissa linjauksissa selkeät ja mitattavat toimintaa kuvaavat tavoitteet.

Omistajapoliittiset linjaukset on määritelty seuraaville kaupungin omistuksille
strategiset omaisuuserät *)

tytäryhtiöt
osakkuusyhtiöt
kuntayhtymät

**maa- ja rakennusomaisuus, kiinteät rakenteet ja laitteet sekä sijoitukset*

Kaupunginvaltuusto päättää kaupungin omistajapoliittisista linjauksista kerran valtuustokaudessa. Linjaukset ovat toimintaa suuntaavia ja näin ollen suhteellisen pysyviä. Kiuruvesi-konsernissa on kuitenkin jatkuvasti etsittävä mahdollisuuksia tehostaa toimintaa ja olosuhteiden muuttuessa myös voitava muuttaa omistajapolitiikkaa. Kaupunginvaltuuston hyväksytyä omistajapoliittiset linjaukset, kaupunginhallitus hyväksyy linjausten pohjalta omistajapoliittisen toimenpideohjelman. Hyväksytyn omistajapolitiikan on konkretisoiduttava päätöksenteossa kaikilla tasoilla. Linjausten toteutumista seurataan ja yksiköiden on raportoitava linjausten toteutumisesta niiden omassa toiminnassaan. Omistajapoliittiset linjaukset konkretisoituvat yksittäisiä investointipäätöksiä ja konsernirakennetta koskevia ratkaisuja harkittaessa.

2. KIURUVEDEN KAUPUNGIN STRATEGIA 2018 – 2021

Kiuruveden kaupungin omistajapoliittisten linjausten lähtökohtana on kaupunginvaltuuston hyväksymä kaupunkistrategia ja siitä johdetut tavoitteet palvelu- ja liiketoiminta-alueille omistajan näkökulmasta.

Kiuruveden kaupungin strategian tavoitetila (visio) on: Elämäniloa luomu-Suomen pääkaupungissa.

Seuraavaksi esitetään strategian osa-alueet ja niiden tavoitteet:

Tasapainoinen ja mahdollistava talous

- Hoidamme taloutta niin, että tulot ja menot ovat tasapainossa ja tase on terve.
- Investoimme maltillisesti ja otamme vuosikatteen huomioon.
- Voimme käyttää sijoitusvarojen tuottoja kaikkiin investointeihin.
- Ohjaamme aktiivisesti tytäryhtiöiden taloutta niin, että ne ovat tasapainossa. Olemme aktiivisia myös muissa konserniyhteisöissä.

Kuntalaisten hyvinvoinnista huolehtiminen

- Edistämme sukupolvien välistä yhteisöllisyyttä.
- Takaamme viihtyisän ja turvallisen kasvu- ja elinympäristön sekä monipuoliset palvelut.
- Tarjoamme monipuolisia ja esteettömiä harrastusmahdollisuuksia.
- Mahdollistamme kuntalaisten osallistumisen ja vaikuttamisen sekä turvaamme tiedonsaannin.

Vetovoimainen maalaiskaupunki

- Tarjoamme monipuolista ja turvallista asumista luonnon ja palveluiden lähellä.
- Panostamme kaupungin imagoon sekä markkinointiin ja olemme haluttu työnantaja.
- Tuotamme laadukasta ja laajaa opetusta vauvasta vaariin.
- Olemme huippupaikka hevosihmiselle: hevosalan oppilaitos, maneesit, tallit, Savon eläinsairaala.

Yrityksiä ja työpaikkoja

- Kannustamme ja neuvomme moniosaavaan yrittäjyyteen ja yrittäjähenkisyyteen. Yritysvaikutusten arviointi on osa elinkeinopolitiikkaamme.
- Edistämme ja kehitämme toimivia liikenne- ja tietoliikenneyhteyksiä sekä etätyömahdollisuuksia.
- Huolehdimme, että meillä on tontteja ja ajanmukaisia toimitiloja.
- Vahvuksiamme ovat maa-, metsä- ja biotalous, metalli, elintarvikkeiden jatkojalostus sekä kasvava matkailu.

3. KIURUVEDEN KAUPUNGIN TAVOITTEET OMISTAJANA

3.1. AKTIIVINEN JA VASTUULLINEN OMISTAJAPOLITIikka

Omistajapoliittisten linjausten lähtökohtina ovat kaupunkistrategia, kaupungin nykyiset toimintatavat sekä arviot toimintaympäristön muutoksista. Omistaminen on aktiivista ja sen tarkoituksenmukaisuutta sekä organisointitapoja arvioidaan säännöllisesti toimintaympäristön muuttuessa. Koska omistaminen sitoo huomattavan määrän pääomaa, pääoman tehokas käyttö ja kohdentaminen ovat yhtä tärkeitä kuin käyttötalouden hallinta. Omistuksia ja omaisuuden käytön tehokkuutta arvioidaan strategian, edullisuuden ja eri toimintamallien näkökulmasta. Aktiivinen omistajuus ja kokonaisvaltainen riskienhallinta ovat osa johtamista, jolla varmistetaan kaupungin menetyksellinen toiminta.

Omistajapoliittisissa linjauksissa määritellään omistamisen peruste yhteisöissä. Konserniyhteisöillä on kaupungin toimintaan liittyvä strateginen tavoite ja ne toteuttavat kaupungin kokonaisuuteen perustuen tuloksellisesti omistajan tavoitteita. Mikäli perusteita omistukseen ei enää ole, kaupunki luopuu omistuksesta sopivalla hetkellä ja vapauttaa sidotun pääoman muihin tärkeisiin toimintoihin.

Kiuruveden kaupunki pyrkii omaisuuden hoidossa mahdollisimman hyvään taloudelliseen ja yhteiskunnalliseen kokonaisvaikuttavuuteen. Taloudellinen tulos muodostuu yhtiöiden arvon pitkäjänteisestä kehityksestä sekä voitonjaosta ja erityistehtävien mahdollisimman tehokkaasta tuottamisesta.

Konserniin kuuluvat yhteisöt kantavat yhteiskuntavastuunsa ja noudattavat niiden toimintaa ohjaavia lakeja ja määräyksiä. Kaupunki omistajana kunnioittaa henkilöstön oikeuksia ja omistajapoliittisia päätöksiä tehtäessä varmistaa, että henkilöstön asema otetaan huomioon.

3.2. VAHVA OMISTAJAOHJAUS

Omistajaohjauksella huolehditaan siitä, että kunnan tytäryhteisön toiminnassa otetaan huomioon kuntakonsernin kokonaisuus. Omistajaohjaus on johdonmukaista ja mahdollisimman avointa. Omistajaohjausta hoidetaan tavalla, joka mahdollistaa tytäryhteisön ja omistajan yhteydenpidon parhaalla ja tuloksellisimmalla tavalla.

Tytäryhteisölle asetetaan omistajapoliittisissa linjauksissa selkeät ja mitattavat toimintaa kuvaavat tavoitteet. Tavoitteet johdetaan kaupungin strategiasta. Markkinoilla toimivien yhtiöiden tavoitteena tulee olla kannattavaan kasvuun perustuva toiminta, mikä kasvattaa omistaja-arvoa pitkäjänteisesti.

Kiuruveden kaupungin tytäryhteisön tulee tunnistaa yhteiskuntavastuuseen kuuluvat osat alueet, arvioida niiden tila ja kehittämistarpeet sekä luoda menettelyt yhteiskuntavastuun

systemaattiseen hallintaan. Yhteiskuntavastuun osa-alueita ovat mm. taloudellinen vastuu, vastuu ympäristöstä ja sosiaalinen vastuu.

Omistajaohjauksen kannalta keskeinen päätöksentekuelin on yhteisön hallitus. Hallitusten jäsenten valinnassa keskeisiä perusteita ovat ehdokkaiden kokemus ja asiantuntemus sekä hallituksen yhteistyökyvyn ja monipuolisen osaamisen varmistaminen. Kaupungin esityksestä valittujen hallitusjäsenten osalta pyritään neljän vuoden toimikausiin siten, että hallitustyöskentelyn jatkuvuus turvataan hallitusten jäsenten vaihtuessa.

3.3. OMISTAJAPOLITIIKAN ORGANISOINTI

Omistajapolitiikan valmisteluvastuu on kaupunginjohtajalla, mutta valmisteluun osallistuu koko kaupungin johtoryhmä sekä kaupunginvaltuuston ja – hallituksen puheenjohtajisto. Omistajapoliittisten linjausten viranhaltijaesityksen valmistuttua kaupunginhallitus käsittelee asian ja tekee kaupunginvaltuustolle esityksen omistajapoliittisista linjauksista. Kaupunginvaltuusto päättää omistajapoliittisista linjauksista kaupunginhallituksen esityksestä.

Kaupunginhallitus päättää omistajapoliittisesta toimenpideohjelmasta, jolla varmistetaan kaupunginvaltuuston hyväksymien omistajapoliittisten linjausten toimeenpano. Kaupunginjohtaja ja talousjohtaja huolehtivat omistajapolitiikan toteuttamisesta ja valvonnasta. Omistajapoliittisissa linjauksissa asetettujen tavoitteiden toteutumisesta raportoidaan vähintään kerran vuodessa. Kaupungin tytäryhteisöjen toiminnasta vastaavat niiden omat hallintoelimet, joiden kautta omistajaohjausta käytetään.

4. KIURUVESI-KONSERNIN OMISTUKSET JA NIIDEN ARVIOINTI

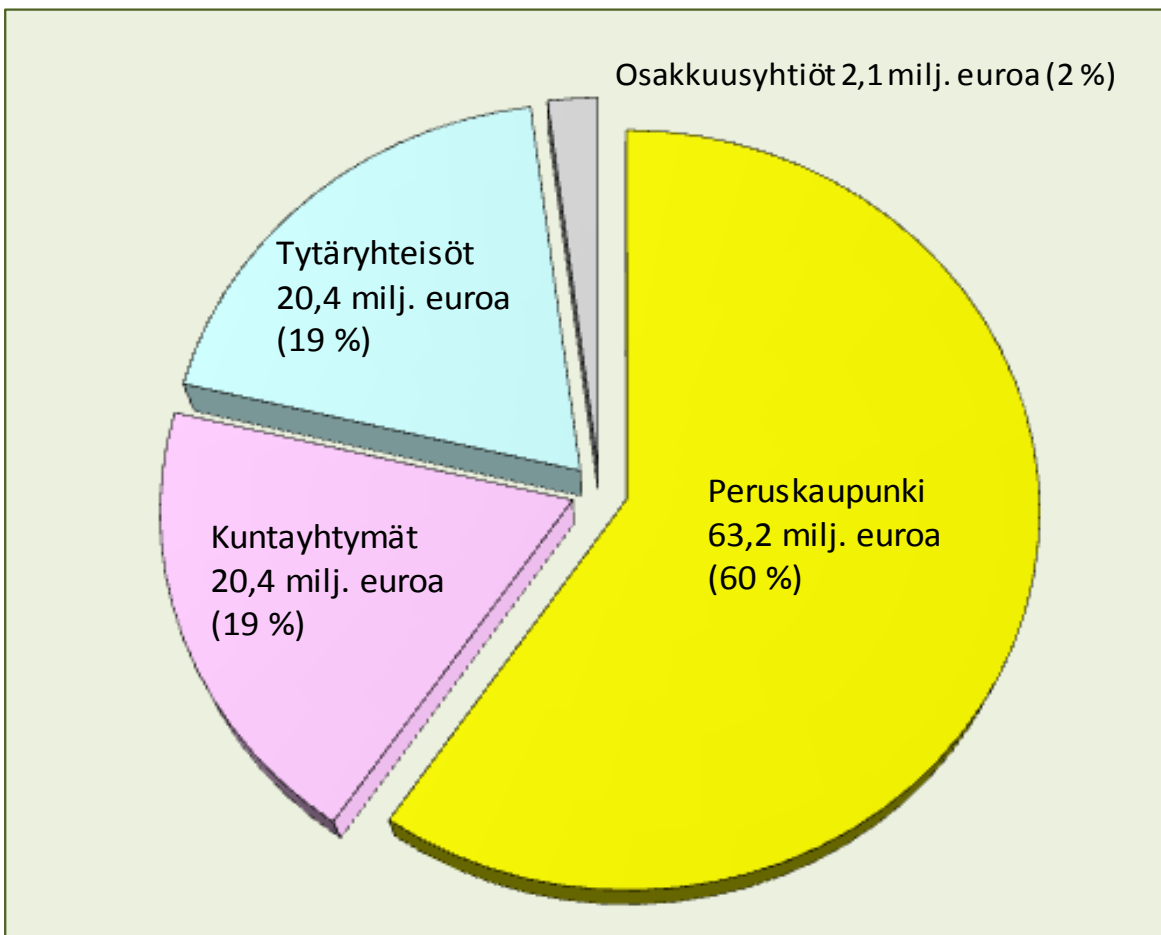
4.1. KIURUVESI-KONSERNIN OMISTUKSET

Kiuruvesi-konsernin omaisuus voidaan jakaa seuraaviin strategisen ohjauksen kannalta neljään eri tavalla arvioitavaan kokonaisuuteen:

1. PERUSKUNTA 2. TYTÄRYHTIÖT 3. OSAKKUUSYHTIÖT 4. KUNTAYHTYMÄT

Konsernin emoyhteisön, Kiuruveden kaupungin (peruskunta), yhteenlaskettu omaisuus on 60 % koko konsernin omaisuudesta. Tytäryhtiöiden yhteenlaskettu omaisuus on 19 % koko konsernin omaisuudesta. Kuntayhtymien yhteenlaskettu omaisuus on myös 19 %. Omistajaohjauksen kannalta peruskunta ja tytäryhtiöt muodostavat keskeisimmän kokonaisuuden. Kuntayhtymät ja osakkuusyhtiöt ovat omistuksellisia kokonaisuuksia, joissa kaupunki on osaomistaja. Näiden omaisuuserien kohdalla kaupungin vaikutusvalta on rajattu omistuksen suuruuteen.

Alla olevassa diagrammissa on esitetty omaisuuden (106,2 milj. euroa) jakaantuminen Kiuruvesi-konsernissa 31.12.2017. Diagrammista ilmenee kunkin kokonaisuuden osalta omaisuuden suuruus ja prosentuaalinen osuus koko konsernin omaisuudesta.

Kiuruvesi-konsernin omistukset –taulukossa (s. 8) on esitetty Kiuruvesi-konsernin reaaliomaisuuden ja vieraan pääoman jakautuminen sekä Kiuruveden kaupungin omistusosuudet konserniyhteisöissä.

REAALIOMAISUUS muodostuu seuraavista kirjanpidon eristä:

- pysyvät vastaavat
 - aineettomat hyödykkeet
 - aineelliset hyödykkeet
 - sijoitukset (osakkuusyhteisöosakkeet ja osuudet sekä muut osakkeet ja osuudet)

- vaihtuvat vastaavat
 - vaihto-omaisuus
 - rahoitusarvopaperit

VIERAS PÄÄOMA muodostuu pitkäaikaisesta ja lyhytaikaisesta vieraasta pääomasta seuraavasti:

- pitkäaikainen vieras pääoma
 - lainat rahoitus- ja vakuutuslaitoksilta sekä lainat julkisyhteisöiltä

- lyhytaikainen vieras pääoma
 - joukkovelkakirjalainat
 - lainat rahoitus- ja vakuutuslaitoksilta ja lainat julkisyhteisöiltä
 - saadut ennakot
 - ostovelat, muut velat ja siirtovelat
 - laskennallinen verovelka

Tytäryhtiöiden vieraassa pääomassa on mukana myös konsernin sisäiset erät.

Konsernitasolla vieras pääoma on esitetty niin, että sisäiset erät on jätetty pois. Kiuruvesi - konsernin omaisuus on yhteensä noin 106,2 milj. euroa ja pitkäaikaista korollista vierasta pääomaa on noin 68,7 milj. euroa (31.12.2017).

KIURUVESI-KONSERNIN OMISTUKSET

Kiuruvesi-konsernin reaaliomaisuuden ja vieraan pääoman jakautuminen sekä Kiuruveden kaupungin omistusosuudet konserniyhteisössä.

Omaisuus (pysyvät vastaavat + vaihto-omaisuus + arvopaperit) 31.12.2017.

Vieras pääoma 31.12.2017

	OMAISUUS (€)	VIERAS PÄÄOMA (€)	OMISTUSOSUUS (%)
PERUSKAUPUNKI			
peruskaupunki yhteensä	63 220 669	34 475 785	
TYTÄRYHTIÖT			
Koy Kiuruveden Kiurunkulma	14 311 960	11 882 543	100 %
Kiuruveden Yrityskiinteistöt Oy	5 820 172	5 653 650	99,8 %
As Oy Kiuruveden Ruotu	224 906	62 926	76,9 %
Kiuruportti Oy	88 950	7 449	(konserni) 52,8 %
tytäryhtiöt yhteensä	20 445 988	17 606 568	
KUNTAYHTYMÄT			
Itä-Suomen Päihdehuollon ky	26 663	8 508	1,7 %
Pohjois-Savon sairaanhoitopiirin ky	12 192 668	9 837 819	2,6 %
Savon koulutuskuntayhtymä	1 182 357	361 906	2,2 %
Pohjois-Savon liitto	315	54 190	3,4 %
Vaalijalan kuntayhtymä	579 832	464 227	2,0 %
Ylä-Savon koulutuskuntayhtymä	3 102 487	739 091	16,1 %
Ylä-Savon SOTE kuntayhtymä	3 270 157	3 986 231	16,6 %
kuntayhtymät yhteensä	20 357 479	15 451 972	
OSAKKUUSYHTIÖT			
Ylä-Savon ICT-palvelut Oy	13 161	81 071	15,0 %
Ylä-Savon Jätehuolto Oy	417 425	351 123	17,0 %
Ylä-Savon Vesi Oy	1 395 316	719 162	11,0 %
Ylä-Savon Pääomarahasto Oy	308 713	540	17,8 %
Savon Eläinsairaala Oy	5 665	39 615	37,9 %
Osakkuusyhtiöt yhteensä	2 140 280	1 191 511	
KIURUVESI-KONSERNI YHTEENSÄ	106 164 416	68 725 836	

4.2. OMISTUSTEN STRATEGINEN ARVIOINTI

Kiuruvesi-konsernin omaisuuseriä arvioidaan asettamalla omaisuuserät strategisen merkityksen ja markkinapotentiaalin perusteella. Mitä suurempi strateginen merkitys ja markkinapotentiaali ovat, sitä enemmän tulee kiinnittää huomiota ohjaukseen (omistajaohjaus). Mikäli omaisuuserä ei puolestaan ole strategisen ohjauksen kannalta merkittävä ja siitä voidaan luopua taloudellisesti järkevästi, kaupunki luopuu omistuksesta. Näin saadaan vapautettua resursseja strategisesti tärkeisiin toimintoihin.

Tarkasteltaessa omaisuuserän strategista merkitystä haetaan vastausta seuraaviin kysymyksiin:

- 1) Onko omistus olennainen kaupungin strategian toteuttamisen kannalta?
- 2) Onko omistus liiketaloudellisesti kannattava?
- 3) Tarjoaako omistus mahdollisuuden kaupungin toiminnan kannalta tärkeiden palveluiden kustannustehokkaaseen ja/tai laadulliseen tuottamiseen (parempi kuin ei- omistukselliset vaihtoehdot)?

Markkinapotentiaalilla tarkoitetaan omaisuuserän realisointimahdollisuuksia joko käteisvaroihin tai vaihdettavuutta toiseen omaisuuserään. Tarkasteltaessa omaisuuserän markkinapotentiaalia haetaan vastausta seuraaviin kysymyksiin:

- 1) Onko omistukselle aitoa kysyntää markkinoilla?
- 2) Onko omistukselle saatavissa hyväksyttävä hinta?
- 3) Voidaanko omistus mahdollisesti vaihtaa strategiaa tukevalla tavalla?

5. KIURUVEDEN KAUPUNGIN STRATEGISEN OMAISUUDEN OMISTAJA-POLIITTISET LINJAUKSET

5.1. MAAOMAIUUS

Kiuruveden maaomaisuuden hehtaarpinta-ala oli vuoden 2017 lopussa yhteensä 1.158 hehtaaria jakaantuen seuraavasti:

	PINTA-ALA / ha	KIRJANPITOARVO / €
MAAOMAIUUS		
Raakamaa	84	716 311
Rakennustontit	116	1 018 731
Yleiset alueet	288	1 454 199
Maa- ja metsätalousalueet	671	403 069
Vesialueet	0	0
YHTEENSÄ	1 158	3 592 310

	PUUN MÄÄRÄ / m ³	PUUN ARVO / €
Taloustmetsän puun määrä ja arvo *)	112 394	2 902 563

*Taloustmetsän puun määrä ja arvo perustuvat vuoden 2005 metsäsuunnitelmätietoihin, joihin on päivitetty tehtyjä hakkuita yms. Puumäärälaskelman on tehnyt 18.6.2018 MHY Savotan erityisasiantuntija Juha Karppinen. Vuoden 2005 metsäsuunnitelmaa ei ole jaoteltu erikseen metsätalousmaahan, yleisiin alueisiin tai raakamaahan. Puun määrässä ja arvossa on näin ollen mukana vuoden 2005 metsätaloussuunnitelmassa olleet alueet, jotka voivat tässä ryhmittelyssä olla raakamaata, yleisiä alueita tai maa- ja metsätalousalueita.

Tämän maaomaisuuden kirjanpitoarvo oli vuoden 2017 lopussa noin 3,6 milj. euroa. Todellinen maan arvo määräytyy markkinatilanteen mukaan.

Tässä taulukossa esitetään kaupungin omistamat rakennustontit asemakaava-alueella hinnaston mukaisesti (mukana ovat myös vuokratut tontit):

	PINTA-ALA / m ²	EUROA / m ²	YHTEENSÄ / €
RAKENNUSTONTIT			
Teollisuustontit	581 585	1,0	581 585
Liiketontit	53 201	6,8	361 767
Kerrostalotontit	41 987	6,8	285 512
Rivitalotontit	61 420	5,0	307 100
Pientalotontit	3 299	1,5	4 949
Pientalotontit	110 125	3,0	330 375
Pientalotontit	14 732	4,0	58 928
Pientalotontit	32 307	5,0	161 535
Pientalotontit	4 068	15,0	61 020
Pientalotontit	2 197	20,0	43 940
YHTEENSÄ	904 921		2 196 710

Vuokratontit

Kiuruveden kaupungilla on yhteensä voimassa olevia maanvuokrasopimuksia 82 kappaletta, ja näistä saatavat maanvuokratulot olivat vuonna 2017 noin 61.000 euroa.

Maaomaisuuden omistajapoliittiset linjaukset

Maaomaisuuden hoito, maanhankinta ja tontinluovutus edistävät osaltaan kaupunkistrategian ja ympäristöohjelman mukaisia tavoitteita eheän yhdyskuntarakenteen, kestäväen palveluverkon ja liikkumisen kestävyden toteutumiseksi.

Maanhankinnan linjaukset

Kaupungin vahva maanomistus ja maanhankinta ovat kaupungin kasvun ja kehittymisen perusta. Kiuruveden kaupunki hankkii maata yleiskaavan mukaisilta kehittämissyöhykkeiltä ja yleiskaavan osoittamilta muilta alueilta. Kaupungin talousarviossa määritetään vuosittain maaomaisuuden investointeihin varattu määräraha.

Tontinluovutuksen muodot ja maan myynti

Kiuruveden kaupungin asemakaavoitetun maaomaisuuden pääasiallinen luovutusmuoto on vuokraaminen. Tontteja luovutetaan koko kaupungin alueelta kysyntää vastaavasti. Rakentajille tarjotaan myös tontin ostomahdollisuuksia ja vuokrattuja tontteja voidaan myydä erikseen määritellyiltä alueilta. Vuokrasopimuksia jatkettaessa vuokra tarkastetaan kohtuulliselle käyvälle tasolle sekä tulevaa jälkeenjääneisyyttä ehkäistään sopimusehdoilla.

Yritystontteja luovutetaan yritysten erilaisia tarpeita vastaavasti. Yritysten yhdenvertaista kohtelua edistetään tasapuolisella, käypään hintaan perustuvalla tontinluovutuksella.

Tonttimaan rahallinen myyntitavoite asetetaan vuosittain talousarviossa ja omistusoikeudella luovutettavien tonttien määrä ja sijainti määritetään siten, että tavoite on mahdollista saavuttaa markkinoilla olevan kysynnän perusteella. Tonttien myynti tapahtuu käypään markkinahintaan. Maa- ja metsätalouden myynnissä keskitytään kaupunkirakenteen ulkopuolella sijaitsevien erillisten metsäpalstojen myyntiin. Kaupungin omistamia metsäalueita voidaan käyttää vaihto-omaisuutena raakamaan hankinnassa.

Kiuruveden metsäomaisuutta hoidetaan pitkäjänteisesti ja kestävästi hyväksytyyn metsäsuunnitelman 2006 - 2015 mukaan. Suunnitelmaa on pidetty MHY:n toimesta kuviotietojen osalta ajan tasalla. Vuonna 2018 tehdään uusi perustietojen kartoitus (laserkeilaus) ja vuonna 2019 tehdään maastokäynnit ja suunnitelmakokonaisuuden kasaus sekä jako osasuunnitelmiin (talousmetsät, luonnonhoitometsät, raakamaa-alueet jne.). Vuoden 2017 metsänmyyntitulot olivat noin 154.000 euroa.

Realisoitavissa oleva maaomaisuus

Realisoitavissa olevaan maaomaisuuteen kuuluvat:

- myytävät tontit
- maa-alueet tapauskohtaisen harkinnan mukaan
- yksittäiset pienet metsäpalstat, jotka eivät liity muuhun metsäomaisuuteen

Kaupungin tavoitteena on harjoittaa pitkäjänteistä ja kaupungin kannalta taloudellista maaomaisuuden hallintaa. Omaisuutta myydään silloin, kun markkinat ovat myyjän kannalta suotuisat. Kehitettävien kiinteistöjen osalta myynnit tehdään mahdollisimman nopeassa aikataulussa, jolloin ylläpitokulut voidaan minimoida. Omaisuutta, josta saadaan tasaista ja varmaa maanvuokratuloa, ei myydä ilman perusteellista harkintaa. Suhdannevaihteluissa ja varsinkin laskusuhdanteessa tällainen vuokratulo on varma ja ennakoitavissa oleva tulolähde.

Maapoliittiset linjaukset

Maaomaisuuden hoitoon sovelletaan kaupunginvaltuuston 18.6.2018 hyväksymiä maapoliittisia linjauksia. Maapoliittiset linjaukset sisältävät myös laajemmin yleiskaavan ja asemakaavojen toteuttamiseen liittyviä linjauksia ja tavoitteita sekä poliittista ohjeistusta eri maapoliittisten työvälineiden käyttöön käytännön maapolitiikan soveltamisessa. Linjaukset tarkastetaan kokonaisuudessaan erikseen esimerkiksi lainsäädännön muutosten yhteydessä.

5.2. RAKENNUSOMAISUUS

Rakennukset muodostavat suuren osan Kiuruveden kaupungin varallisuudesta. Kyseisen omaisuuden kirjanpitoarvo oli vuoden 2017 lopussa noin 24,4 milj. euroa. Rakennusomaisuuden käytön ja kehittämisen tulee tukea omaisuuden arvon säilymistä. Rakennusten omistaminen on järkevää silloin, kun kaupungilla on rakennukselle pitkäaikainen käyttö.

**KAUPUNGIN
RAKENNUS-
OMAISUUS**
(31.12.2017)

PALVELUTUOTANNOSSA OLEVAT RAKENNUKSET			
RYHMÄ	PINTA-ALA		TASEARVO
Hallinto	5 290 m ²	kaupungintalo (osa vuokrattu SOTE:lle ym.)	1 560 152 €
Päiväkodit	1 896 m ²	Satumetsä	2 119 773 €
		Pihlajakoti (Lähteen ryhmis)	159 076 €
		Hovinseimi (Hovin ryhmis)	42 408 €
Koulut	16 197 m ²	Kalliokylän koulu	151 896 €
		Lahnajoen koulu	104 083 €
		Luupuveden koulu	449 130 €
		Rytkyn koulu	426 224 €
		Nivan koulu	1 102 921 €
		Yläkoulu	1 672 784 €
		Lukio	399 396 €
Nuorisopalvelut	928 m ²	Nuorisotalo (monitoimitilat)	402 164 €
Liikuntapalvelut	6 141	Liikuntahalli	493 733 €
		Jäähalli	1 114 591 €
		Uimahalli (asunto vuokrattu)	874 401 €
Kulttuuripalvelut	3 209 m ²	Kulttuuritalo	2 508 131 €
Varikot	3 847 m ²	Keskusvarikko (kolme (3) rakennusta, osa vuokrattu)	232 839 €
		Vanha varikko (useita rakennuksia, osa vuokrattu)	39 034 €
Muut rakennukset	6 774 m ²	Museo – useita rakennuksia	66 591 €
		Aseman makasiini	0 €
		Bössilä	0 €
		Koskelo/Varapäre	2 187 €
		Pirtala, osa vuokrattu	2 069 €
		Jätevedenpuhdistamo	1 351 605 €
		Vesitorni	74 696 €
		Vesilaitos	17 817 €
VUOKRATUT RAKENNUKSET JA TILAT			
RYHMÄ	PINTA-ALA		TASEARVO
Vuokrattu ulos *)	9 810 m ² *)	Terveyskeskus (keittiö kaupungin omassa käytössä)	5 562 146 €
		Virranranta	1 673 135 €
		Metallihalli	1 540 457 €
		Paloaseman väistötilat	15 873 €
		Korpipojoen koulu	28 413 €
		Pysäkki/Hoiturila (asunnot vuokrattu)	0 €
		Kallentien ja Saratien tukiasunnot	756 €
		Ykspihlaja-asunto	2 863 €
		Savikon asunnot	16 474 €
PALVELUTUOTANNOSTA YM. KÄYTÖSTÄ POISTETUT RAKENNUKSET			
RYHMÄ	PINTA-ALA		TASEARVO
Realisoitavissa olevat rakennukset	0 m ²		
Purettavat rakennukset	2 114 m ²	Leivonen	202 194 €
		Lassi Pekka	0 €
		Väre (vanha kirjasto)	0 €
KAIKKI YHTEENSÄ	56 206 m²		24 410 012 €

*) Terveyskeskus ja
Virranranta

Toimintaympäristön voimakkaat muutokset (yhteiskunnalliset muutokset, taloudelliset haasteet, digitalisaation kehittyminen ja palvelutarpeiden muuttuminen) edellyttävät uusien linjausten tekemistä ja kehitystoimenpiteiden käynnistämistä myös tilojen osalta. Tilojen tulee tukea kaupungin toimintaa.

Rakennusomaisuuden korjausvelan määrää ja vuosittaisia korjausvastuita seurataan aktiivisesti. Omaisuuden arvoa säilytetään luokittelun ja tarveharkinnan mukaisesti. Tarpeettomasta omaisuudesta luovutaan, kun se on taloudellisesti järkevää. Luovutusmuotoja ovat muun muassa myynti, purku ja tontin jalostaminen kaavoituksella muuhun käyttöön. Rakennusomaisuus luokitellaan seuraavasti:

- **A säilytettävät rakennukset** (kaupungin omistuksessa säilytetään rakennukset, joilla on selvä kaupunkia palveleva pitkäaikainen käyttö),
- **B kehitettävät rakennukset** (kehitettävät rakennukset päätetään erikseen palveluverkkosuunnitelmien mukaisesti)
- **C luovutettavat rakennukset** (konsernin omaan käyttöön tarpeettomista rakennuksista luovutaan).

Luokituksen hallinta on jatkuvaa toimintaa, johon vaikuttaa palveluverkossa tapahtuvat muutokset sekä toimitilojen hankeselvitysvaiheessa tehtävät toimenpidepäätökset. Tilaratkaisuja ohjaa kokonaistaloudellisuus. Tilatehokkuutta ja käyttöastetta seurataan ja parannetaan, tavoitteena säästöt kustannuksissa ja energian käytössä. Lisäksi seurataan korjausvelan kehittymistä, investointiohjelmaa ja kiinteistöjen ylläpitoa.

5.3. KIINTEÄT RAKENTEET JA LAITTEET

Kiinteisiin rakenteisiin ja laitteisiin sisältyvät mm. kaupungin kadut, tiet ja sillat. Kiinteiden rakenteiden ja laitteiden kirjanpitoarvo oli vuoden 2017 lopussa noin 15,7 milj. euroa. Kiinteiden rakenteiden ja laitteiden korjausvelan määrää ja vuosittaisia korjausvastuita seurataan aktiivisesti. Omaisuuden arvoa säilytetään tarveharkinnan mukaisesti ja tarpeettomasta omaisuudesta luovutaan, kun se on toiminnallisesti ja taloudellisesti järkevää. Infrastruktuurin rakentamisessa kehitetään ja uudistetaan kierrätysmateriaalien käyttöä ja materiaalitehokkuutta ympäristöohjelman tavoitteiden mukaisesti.

5.4. SIJOITUSTOIMINTA

Kaupungin sijoitustoiminta jaetaan tuottosalkkuun ja kassasalkkuun. Kiuruveden kaupungin sijoitusten kirjanpitoarvo oli vuoden 2017 lopussa noin 6,6 miljoonaa euroa ja markkina-arvo oli noin 7,2 milj. euroa.

19.2.3018 kaupunginvaltuusto hyväksyi Kiuruveden kaupunkikonsernin varallisuuden hoitoa ja sijoitustoimintaa koskevat periaatteet.

6. TYTÄRYHTIÖT

6.1. YLEISLINJAUKSET TYTÄRYHTIÖILLE

Tytäryhtiömuotoisella toiminnalla

- lisätään päätöksenteon nopeutta ja joustavuutta,
- saavutetaan toiminnan läpinäkyvyys kilpailuilla markkinoilla sekä
- mahdollistetaan strategisen kumppanin (osakkaan) mukaantulo yhtiön toimintaan.

Perustamisen edellytyksenä on, että

- kaupunki luopuu yhtiöitettävän toiminnan osalta kaupungin oman organisaation toiminnan ja talouden hallinnollisesta ohjauksesta,
- kaupunki on valmis antamaan yhtiölle juridisen, osakeyhtiölain mukaisen itsenäisen vallan ja vastuun eikä edellytä tai vaadi erivapauksia tai muista omistajista poikkeavia oikeuksia,
- kaupunki on valmis vastaamaan liiketoiminnan riskeistä sijoittamallaan pääomalla ja mahdollisesti antamallaan takauksilla,
- kaupungin lisäksi on mukana mahdollisesti muita perustajia tai myöhemmin on suunnitteilla ottaa muita osakkaita mukaan ja
- toiminnan yhtiöittämisestä aiheutuvat verotukselliset seuraamukset ovat pienemmät kuin yhtiöittämisestä saavutettava taloudellinen hyöty.

Tytäryhtiöiden kohdalla toiminta on osakeyhtiölain mukaan järjestettyä. Konsernin ohjausrooli tytäryhtiön toiminnassa on vahva. Kiuruveden kaupunki ohjaa tytäryhtiöidensä toimintaa omistajapoliittisissa linjauksissa asetettavien tavoitteiden, konserniohjeen sekä yhtiön hallitustyöskentelyn kautta. Hallitukseen tulee valita edustajat niin, että hallituksessa on riittävästi edustettuna liiketalouden ja yhtiön toimialan osaaminen.

Kiuruveden kaupungin tytäryhtiöiden tulee tunnistaa yhteiskuntavastuuseen kuuluvat osa-alueet, arvioida niiden tila ja kehittämistarpeet sekä luoda menettelyt yhteiskuntavastuun systemaattiseen hallintaan. Yhteiskuntavastuun osa-alueita ovat mm. taloudellinen vastuu, vastuu ympäristöstä ja sosiaalinen vastuu.

Kaupungin tytäryhtiöiden toimintaa kehitettäessä seuraavia vaihtoehtoja tulee pohdittavaksi:

- tytäryhtiön toiminnan säilyttäminen ennallaan,
- tytäryhtiön toiminnan uudelleensuuntaaminen,
- tytäryhtiön omistuspohjan laajentaminen,
- tytäryhtiön kehittäminen osakkuusyhtiöksi,
- tytäryhtiön omistuksesta luopuminen myymällä tai sulauttamalla toiminta ja
- tytäryhtiön purkaminen ja toiminnan siirtäminen kaupungin toiminnaksi.

6.2. TYTÄRYHTIÖIDEN OMISTAJAPOLIITTISET LINJAUKSET

Asunto- ja kiinteistöliiketoimintaan kuuluvat seuraavat tytäryhtiöt:

TYTÄRYHTIÖ	HENKILÖSTÖ	LIKEVAIHTO €	TASE €
Koy Kiuruveden Kiurunkulma	5 + 1 osa-aikainen	3 374 371	14 498 170
Kiuruveden Yrityskiinteistöt Oy	0	877 754	6 154 906
As Oy Kiuruveden Ruotu	0	65 020	227 678
Kiuruportti Oy	0	62 436	118 581

Kiinteistö Oy Kiuruveden Kiurunkulma

Kiinteistö Oy Kiuruveden Kiurunkulman tehtävänä on tukea kaupungin asuntopolitiikan toteutumista ylläpitämällä monipuolista ja kohtuuhintaista vuokra-asuntokantaa Kiuruveden kaupungissa.

Omistamisen peruste:

Yhtiöllä on strateginen tehtävä monipuolisen ja kilpailukykyisen vuokra-asuntomarkkinan säilymiseen Kiuruveden kaupungin alueella.

Omistusosuus:

Yhtiö säilyy kaupungin tytäryhtiönä. Kaupungin osuus yhtiöstä on 100 %.

Kiinteistö Oy Kiuruveden Kiurunkulman tavoitteet, joista yhtiön tulee raportoida:

- korvausinvestoinnit vastaavat korjausvastuuta
- energiatehokkuuden parantaminen
- kiertotalouden monipuolinen edistäminen
- asiakastyytyväisyys/-kokemus
- vuokra-asumisen hinta suhteessa muihin vastaaviin toimijoihin
- vuokra-asuntojen käyttöaste
- liikevoitto %
- omavaraisuusaste
- oman pääoman tuotto %
- sijoitetun pääoman tuotto %

Omistajan tuotto-odotus:

Tuottotavoite/tulostavoite arvioidaan vuosittain Kiinteistö Oy Kiuruveden Kiurunkulman talousarvion yhteydessä. Yhtiö laatii ko. tavoitteista kolmen vuoden taloussuunnitelman.

Kiuruveden Yrityskiinteistöt Oy

Yhtiöllä oli vuoden 2017 lopussa omistuksessaan noin 18.400 neliometriä tuotanto-, varasto-, toimisto- ja liiketiloja Kiuruveden kaupungin keskustan alueella.

Omistamisen peruste:

Yhtiön tehtävänä on toimitilojen tarjoaminen.

Omistusosuus:

Yhtiö säilyy kaupungin tytäryhtiönä. Kaupungin osuus yhtiöstä on 99,8 %, kaupungin tavoite on lisätä omistusta 100 prosenttiin.

Kiuruveden Yrityskiinteistöt Oy:n tavoitteet, joista yhtiön tulee raportoida:

- kiinteistöjen arvon säilyminen
- energiatehokkuuden parantaminen
- asiakastyytyväisyys/-kokemus
- kilpailukykyinen vuokra
- toimitilojen käyttöaste
- liikevoitto %
- omavaraisuusaste
- oman pääoman tuotto %
- sijoitetun pääoman tuotto %

Omistajan tuotto-odotus:

Tuottotavoite/tulostavoite arvioidaan vuosittain Kiuruveden Yrityskiinteistöt Oy:n talousarvion yhteydessä. Yhtiö laatii ko. tavoitteista kolmen vuoden taloussuunnitelman.

7. OSAKKUUSYHTIÖT

7.1. YLEISLINJAUKSET OSAKKUUSYHTIÖLLE

Kaupungin rooli omistajana osakkuusyhtiöidensä toiminnan ja talouden ohjauksessa on rajoittuneempi kuin tytäryhtiöissä.

Kiuruveden kaupunki on omistajana osakkuusyhtiöissä seuraavista syistä:

1. Kaupunki haluaa käynnistää tai olla mukana yhteistyössä muiden omistajien kanssa sellaisessa toiminnassa, jolla katsotaan olevan positiivinen vaikutus Kiuruveden kaupungin kehitykseen.
2. Osakkuusyhtiön kautta saavutetaan synergiaetuja kaupungin toiminnan kannalta.
3. Osakkuusyhtiön kautta on mahdollista saada ulkopuolista rahoitusta.

Hankittaessa tai perustettaessa yhteisomistussuhteita tulee varmistaa, että muiden omistajien tavoitteet ja tarpeet omistamiselle ovat yhdensuuntaisia kaupungin tavoitteiden kanssa ja että yhteisomistus on kaupungin intressien mukaista. Mikäli omistettu yhteisö ei ole kaupungin strategian kannalta merkittävä ja sillä on toimivat markkinat, voidaan harkita omistukseen sidotun pääoman vapauttamista strategisesti tärkeisiin toimintoihin omistuksesta luopumalla.

Ylä-Savon ICT palvelut Oy

Ylä-Savon ICT-palvelut Oy on perustettu vuonna 2011, ja se toimii ICT-palvelujen tuottajana julkishallinnon organisaatioille. Yhtiö tuottaa ICT-palveluja omistajien lisäksi myös muille julkishallinnon organisaatioille Ylä-Savon alueella. Ylä-Savon ICT-palvelut Oy tuottaa asiakkailleen tietoverkko-, tietoliikenne-, tietoturva, työasema-, tietojärjestelmä-, ja tukipalveluita, jotka takaavat julkisten palveluiden sujuvuuden Ylä-Savossa. Yhtiön omistavat lisalmen kaupunki, Kiuruveden kaupunki, Sonkajärven kunta, Vieremän kunta ja Ylä-Savon SOTE kuntayhtymä. Kiuruveden kaupungin omistusosuus yhtiöstä on 15,0 %.

Omistamisen peruste:

Yhtiön tehtävänä on tuottaa kaupungille ICT – palveluja

Ylä-Savon Jätehuolto Oy

Ylä-Savon Jätehuolto Oy järjestää seitsemän osakaskuntansa jätehuollon ja tarjoaa syntyneille jätteille turvallisen ja viranomaismääräykset täyttävän käsittely- ja loppusijoituspaikan. Osakaskunnille tarjotaan hyvälaatuista ja edullista jätehuoltoa sekä kaikille jätteen tuottajille neuvontaa, valistusta ja tiedotusta. Ylä-Savon Jätehuolto Oy:n päämääränä on loppusijoitettavien jätteiden määrän vähentäminen. Jätteiden lajittelua ja hyötykäyttöä tehostetaan, ja jätteistä ja jätehuollosta aiheutuvia ympäristövaikutuksia vähennetään. Yhtiön omistavat lisalmen kaupunki, Kiuruveden kaupunki, Lapinlahden

kunta, Sonkajärven kunta, Vieremän kunta, Pielaveden kunta ja Keiteleen kunta. Kiuruveden kaupungin omistusosuus yhtiöstä on 17,0 %.

Omistamisen peruste:

Yhtiö toimii kaupungin jätehuollon järjestäjänä

Ylä-Savon Vesi Oy

Ylä-Savon Vesi Oy on kuntien omistama tukkuvesiyhtiö, jonka tehtävänä on hankkia ja toimittaa riittävällä paineella hyvälaatuista talousvettä osakaskunnille. Muita tehtäviä ovat vedenlaadun tarkkailu koko järjestelmässä, pohjavesien suojele ja vesihuollon kehittäminen. Yhtiön tehtävää voidaan laajentaa koskemaan myös jätevesihuoltoa. Yhtiö ei tuota voittoa enempää kuin yhtiön lainojen, yhteiskunnallisten velvoitteiden ja kehittämis- ja rakentamistoimien tarkoituksenmukainen hoitaminen vaatii. Yhtiön omistavat lisälmen kaupunki, Kiuruveden kaupunki, Lapinlahden kunta, Sonkajärven kunta ja Vieremän kunta. Kiuruveden kaupungin omistusosuus yhtiöstä on 11,0 %.

Omistamisen peruste:

Yhtiön tehtävänä on toimittaa kaupungille hyvänlaatuista talousvettä

Ylä-Savon Pääomarahasto Oy

Ylä-Savon Pääomarahasto Oy:n toimialana on harjoittaa pääomasijoitustoimintaa tekemällä oman ja vieraan pääoman ehtoisia sijoituksia Ylä-Savon alueella sijaitseviin listaamattomiin pieniin ja keskisuuriin teollista toimintaa harjoittaviin tai teollisuudelle palveluja tuottaviin yrityksiin tai toimialueen kannalta merkittäviin matkailu- ja elintarviketuotantoa harjoittaviin yrityksiin tai niille palveluja tuottaviin yrityksiin niiden perustamiseksi, kasvattamiseksi, kehittämiseksi tai Ylä-Savoon sijoittumiseksi. Yhtiöllä on oikeus sijoittaa myös Ylä-Savon ulkopuolella toimiviin yrityksiin silloin kun sijoitus katsotaan yhtiön toiminnan tarkoituksen kannalta perustelluksi. Yhtiö voi tehdä osakepääoman- ja muita omanpääomanehtoisia sijoituksia, antaa lainaa sekä ostaa listaamattoman kohdeyrityksen arvopapereita. Yhtiö voi tehdä yhteissijoituksia muiden pääomasijoitustoimialalla toimivien kotimaisten ja ulkomaisten sijoittajien kanssa. Yhtiö ei anna takauksia eikä vakuuksia. Yhtiön omistavat lisälmen kaupunki, Kiuruveden kaupunki, Lapinlahden kunta, Sonkajärven kunta, Pielaveden kunta ja Vieremän kunta. Kiuruveden kaupungin omistusosuus yhtiöstä on 17,8 %.

Omistamisen peruste:

Yhtiön tavoitteena on Ylä-Savon alueen taloudellisen vireyden lisääminen. Yhtiö voi tehdä pääomasijoituksia myös kiuruvetisiin yrityksiin

Savon Eläinsairaala Oy

Savon eläinsairaalan uudistettu klinikka sijaitsee Kiuruvedellä. Yritys on aloittanut toimintansa joulukuussa 2014. Sairaala on perustettu Ylä-Savon eläinsairaala-hankkeen myötävaikutuksella. Savon eläinsairaala on Helsingin yliopistossa hevossairauksien erikoiseläinlääkärin tutkintoa suorittavien eläinlääkäreiden erikoistumiskoulutukseen hyväksytty klinikka. Lisäksi sairaala tekee koulutusyhteistyötä Ylä-Savon ammattiopiston hevostalouden koulutusyksikön, Savonia-ammattikorkeakoulun, Hevostietokeskuksen sekä muiden alan toimijoiden kanssa. Hevosklinikkapalveluiden lisäksi Savon eläinsairaala tarjoaa asiakkailleen eläinlääkintäauton palvelut ja tarvittaessa yhteistyössä kunnaneläinlääkäreiden kanssa hoitaa myös esim. nautojen röntgenkuvauksia. Yhtiön omistavat Ylä-Savon koulutuskuntayhtymän ja Kiuruveden kaupungin lisäksi 11 erilaista alan yhdistystä. Kiuruveden kaupungin omistusosuus yhtiöstä on 37,9 %.

Omistamisen peruste:

Yhtiö vahvistaa kaupungin strategiaa

8. KUNTAYHTYMIEN OMISTAJAPOLIITTISET LINJAUKSET

Kaupunki toimii aktiivisesti kuntayhtymien strategisessa omistajaohjauksessa ja päätöksenteossa. Omistajaohjaus tapahtuu yhtymävaltuuston-, yhtymäkokouksen- ja hallitustyöskentelyn kautta. Kuntayhtymät järjestävät itse investointiensa rahoituksen. Uusia kuntayhtymiä ei perusteta, ellei lainsäädännöllisistä syistä muuta johdu.

Ylä-Savon SOTE kuntayhtymä

Ylä-Savon SOTE kuntayhtymä on perustettu vuonna 2010 ja se toimii lisälmen ja Kiuruveden kaupunkien sekä Sonkajärven ja Vieremän kuntien alueella järjestäen niiden asukkaille terveys-, hyvinvointi-, hoito- ja hoivapalveluja sekä ympäristö-, terveysvalvonta- ja eläinlääkintäpalveluja. SOTEn toiminnot on jaettu viiteen eri vastuualueeseen: terveyspalvelut, hoito- ja hoivapalvelut, hyvinvointipalvelut, ympäristö- ja terveysvalvontapalvelut sekä hallinto- ja tukipalvelut. Kiuruveden kaupungin omistusosuus kuntayhtymästä on 16,6 %.

Mahdollisen sote- ja maakuntauudistuksen tultua voimaan kuntayhtymän toiminta siirtyy uudelle maakunnalle.

Pohjois-Savon sairaanhoitopiirin kuntayhtymä

Pohjois-Savon sairaanhoitopiiri on Pohjois-Savon 18 kunnan omistama kuntayhtymä, joka koordinoi Kuopion yliopistollisen sairaalan toimintaa. KYS vastaa pohjoissavolaisten erikoissairanhoidosta ja itä- ja keskisuomalaisen erityistason erikoissairanhoidosta. KYSin erityisvastuualueeseen kuuluvat Pohjois-Savon sairaanhoitopiirin lisäksi Pohjois-Karjalan sairaanhoito- ja sosiaalipalvelujen kuntayhtymä, Keski-Suomen ja Itä-Savon sairaanhoitopiirit sekä Etelä-Savon sosiaali- ja terveyspalvelut. KYS on yksi Suomen viidestä yliopistosairaalaista. Erikoissairanhoidon ohella Pohjois-Savon sairaanhoitopiiri tuottaa perusterveydenhuollon ja vanhusten laitoshuollon palvelut seitsemälle pohjoissavolaiselle kunnalle eli Kysteri -alueelle. Sairaanhoitopiiri vastaa myös koko Pohjois-Savon alueen ensihoitopalveluista. Kiuruveden kaupungin omistusosuus kuntayhtymästä on 2,6 %. Mahdollisen sote- ja maakuntauudistuksen tultua voimaan kuntayhtymä purkautuu ja toiminta siirtyy uudelle maakunnalle.

Itä-Suomen Päihdehuollon kuntayhtymä

Tuustaipaleen päihdepalvelut ja palvelujen henkilöstö ovat 1.1.2018 alkaen siirtyneet Etelä-Savon sosiaali- ja terveyspalvelujen kuntayhtymälle. Kuntayhtymän omistaa 36 kuntaa. Kiuruveden kaupungin omistusosuus kuntayhtymästä on 1,7 %.

Vaalijalan kuntayhtymä

Vaalijalan kuntayhtymän omistavat 33 savolaista kuntaa. Vaalijala muodostaa myös kehitysvammalain (23.6.1977/519) mukaisen Savon erityishuoltopiiriin. Vaalijalan talouden lähtökohta on, että palvelutoiminta rahoitetaan palveluista perittävillä suoritehinnoilla ja asiakasmaksuilla. Vaalijala rahoittaa myös investointimensa itse. Kiuruveden kaupungin omistusosuus kuntayhtymästä on 2,0 %.

Mahdollisen sote- ja maakuntauudistuksen tultua voimaan kuntayhtymä purkautuu ja toiminta siirtyy uudelle maakunnalle.

Pohjois-Savon liitto

Pohjois-Savon liitto toimii maakunnan ja sen asukkaiden eduksi jäsenkuntiensa yhteisenä edunvalvonta-, kehittämis- ja suunnittelukuntayhtymänä. Pohjois-Savon liitto on maakunnan yhteisen tahdon muodostaja ja aineellisen ja henkisen hyvinvoinnin kehittäjä. Pohjois-Savon liitto on eri vaikuttajatahojen yhteistyöorganisaatio. Liitto edistää toimenpiteillään maakunnan eri toimijoiden kansainvälistymistä.

Aluekehitysviranomaisena Pohjois-Savon liiton tehtävä on vastata maakuntasuunnitelman, maakuntaohjelman ja sen toteuttamissuunnitelman laadinnasta ja toteutuksesta. Pohjois-Savon liitto vastaa maakuntakaavoituksesta eli ylikunnallisesta yleispiirteisestä alueidenkäytön suunnittelusta.

Pohjois-Savon liitto vastaa myös eri EU-ohjelmien ja kansallisten erityisohjelmien laadinnasta ja toteutuksesta. Kiuruveden kaupungin omistusosuus kuntayhtymästä on 3,4 %.

Mahdollisen sote- ja maakuntauudistuksen tultua voimaan kuntayhtymä purkautuu ja toiminta siirtyy uudelle maakunnalle.

Ylä-Savon koulutuskuntayhtymä

Ylä-Savon koulutuskuntayhtymä antaa koulutusta, tekee kehitys- ja yhteistyötä ihmisten osaamisen ja toimeentulon sekä elinkeinoelämän kilpailukykyyn turvaamiseksi. Tämän tehtävän toteuttamiseksi kuntayhtymä ylläpitää ja omistaa Ylä-Savon ammattiopiston. Ylä-Savon ammattiopisto huolehtii niin nuorten kuin aikuisten ammatillisesta peruskoulutuksesta, lisäkoulutuksesta ja oppisopimuskoulutuksesta sekä osallistuu alueellisiin kehittämishankkeisiin. Opiston kiinteät toimipaikat sijaitsevat Iisalmissa ja Kiuruvedellä. Lisäksi koulutusta järjestetään myös muiden jäsenkuntien alueella sekä muualla Suomessa pääosin aikuiskoulutuksena ja oppisopimuskoulutuksena. Kuntayhtymä on perustettu vuonna 1962 ja sen omistavat Iisalmen, Keiteleen, Kiuruveden, Lapinlahden, Pielaveden, Rautavaaran, Sonkajärven ja Vieremän kunnat. Kiuruveden kaupungin omistusosuus kuntayhtymästä on 16,1 %.

Omistamiselle asetettavat tavoitteet:

Koulutuskuntayhtymän tavoitteena on tuottaa osaavaa työvoimaa kaupungin ja seutukunnan teollisuuden, muiden yritysten ja palvelutuotannon tarpeisiin ja osallistua seudulliseen kehittämistoimintaan.

Savon koulutuskuntayhtymä

Savon koulutuskuntayhtymä on maakunnallinen, monialainen ja eri koulutusmuodot sisältävä nuorten ja aikuisten koulutuksen järjestäjä ja työelämän kehittäjä. Kuntayhtymä järjestää ammatillista perus-, lisä-, oppisopimus-, työvoima- ja henkilöstökoulutusta kaikilla koulutusaloilla sekä lukiokoulutusta ja työelämän kehittämishankkeita. Kuntayhtymän omistaa 16 pohjoissavolaista kuntaa ja se ylläpitää Savon ammattiopistoa ja Varkauden lukiota. Toimipisteet ovat Kuopiossa, Iisalmessa, Varkaudessa ja Siilinjärvellä. Kiuruveden kaupungin omistusosuus kuntayhtymästä on 2,2 %.

Omistamiselle asetettavat tavoitteet:

Koulutuskuntayhtymän tavoitteena on tuottaa osaavaa työvoimaa kaupungin ja seutukunnan teollisuuden, muiden yritysten ja palvelutuotannon tarpeisiin ja osallistua seudulliseen kehittämistoimintaan.

9. KÄSITTEET

Aineelliset hyödykkeet

Aineellisia hyödykkeitä ovat maa- ja vesialueet, rakennukset, kiinteät rakenteet ja laitteet (mm. katujen, teiden ja siltojen rakenteiden hankintamenot), koneet ja kalusto, muut aineelliset hyödykkeet (mm. luonnonvarat ja kaupungin omistamat arvo- ja taide-esineet) sekä ennakkomaksut ja keskeneräiset hankinnat.

Aineettomat hyödykkeet

Aineettomia hyödykkeitä ovat aineettomat oikeudet (mm. patentit, tekijänoikeudet), muut pitkävaikutteiset menot (mm. tietokoneohjelmat, kehittämismenot ja liikearvo) sekä ennakkomaksut.

Arvopaperi

Asiakirja, jolla on varallisuusarvo ja joka voi olla kaupan kohteena, esim. seteli, sekki, osakekirja, obligaatio, sijoitustodistus, vekseli, velkakirja.

Emoyhteisö

Yhteisö, jolla omistuksen tai sopimuksen perusteella on määräysvalta toisen yhteisön, tytäryhteisön, suhteen. Emoyhteisö muodostaa tytäryhteisöjensä kanssa konsernin.

In house -yksikkö

Hankintalakia ei sovelleta hankintoihin, jotka hankintayksikkö tekee omalta sidosyksiköltään eli in house -yksiköltään. Tällöin palvelua voi ostaa suoraan, kilpailuttamatta.

Sidosyksiköllä tarkoitetaan hankintalain mukaan hankintayksiköstä muodollisesti erillistä ja päätöksenteon kannalta itsenäistä yksikköä. Lisäksi edellytyksenä on, että hankintayksikkö yksin tai yhdessä muiden hankintayksiköiden kanssa käyttää määräysvaltaa yksikköön samalla tavoin kuin omiin toimipaikkoihinsa ja että yksikkö harjoittaa enintään viiden prosentin ja enintään 500 000 euron osuuden liiketoiminnastaan muiden tahojen kuin niiden hankintayksiköiden kanssa, joiden määräysvallassa se on. Sidosyksikössä ei saa olla muiden kuin hankintayksiköiden pääomaa.

Kirjanpitoarvo

Kirjanpitoarvossa on huomioitu tase-erien muutokset. Kirjanpitoarvo muodostuu hankintamenosta tilikauden alussa, lisäyksistä ja vähennyksistä tilikauden aikana sekä poistoista tilikauden päättyessä.

Kuntakonserni

Kunnan sekä yhden tai useamman juridisesti itsenäisen yhteisön muodostama taloudellinen kokonaisuus, jossa kunnalla yksin tai yhdessä muiden kuntakonserniin kuuluvien yhteisöjen kanssa on määräämisvalta yhdessä tai useammassa yhteisössä (tytäryhteisö).

Kunnalla on määräämisvalta muussa yhteisössä kun sillä on: enemmän kuin puolet yhteisön kaikkien osakkeiden, jäsenosuuksien tai yhtiöosuuksien tuottamasta äänimäärästä; tai yhtiöjärjestyksen, yhtiösopimuksen, yhdistyksen, säätiön tai niihin verrattavien sääntöjen nojalla oikeus nimittää tai erottaa enemmistö yhteisön hallituksen tai vastaavan toimielimen jäsenistä taikka enemmistö sellaisen toimielimen jäsenistä, joka nimittää hallituksen; tai sopimuksen perusteella edellä selostettua vastaava määräämisvalta.

Kuntayhtymä

Kuntayhtymä perustetaan kuntien välisellä valtuustojen hyväksymällä perussopimuksella. Siinä voidaan sopia, että päätösvaltaa käyttävät jäsenkuntien valtuustot, yhtymäkokous, jonne jäsenkunnat valitsevat edustajansa, tai perussopimuksessa sovittu monijäseninen toimielin. Muidenkin elinten asettamisesta voidaan sopia. Kuntayhtymä on itsenäinen oikeushenkilö. Se voi hankkia oikeuksia ja tehdä sitoumuksia sekä käyttää puhevaltaa viranomaisessa. Se voi hoitaa kuntien itsehallintoon kuuluvia ja niille määrättyjä tehtäviä. Kuntayhtymä voi hoitaa myös muun kuin jäsenkuntansa sille antamia tehtäviä. Yhtymän taloudesta ovat viime kädessä vastuussa jäsenkunnat.

Oma pääoma

Yhtiön oma pääoma jakautuu sidottuun omaan pääomaan ja vapaaseen omaan pääomaan. Osakepääoma sekä kirjanpitolain mukainen arvonkorotusrahasto, käyvän arvon rahasto ja uudelleenarvostusrahasto ovat sidottua omaa pääomaa. Muut rahastot sekä tilikauden ja edellisten tilikausien voitto ovat vapaata omaa pääomaa.

Osakepääoma

Osakepääoma on osakkaiden osakeyhtiöön sijoittamista varallisuuseristä (osakkeista) koostuva yhtiön rahamääräinen peruspääoma eli varallisuus.

Osakkuusyhteisö

Osakkuusyhteisöillä tarkoitetaan niitä omistusyhteisyhteisöjä (osakeyhtiöitä ja kuntayhtymiä), joissa kaupunkikonsernilla on vähintään viidesosa ja enintään puolet yhteisön osakkeiden tai osuuksien tuottamasta äänimäärästä.

Pitkäaikainen vieras pääoma

Tasekaavan mukainen luokitus on (yli 1 vuoden) seuraava: joukkovelkakirjalainat, lainat rahoitus- ja vakuutuslaitoksilta, lainat julkisyhteisöiltä, lainat muilta luotonantajilta, saadut ennakot, ostovelat (pitkäaikainen yli 1 vuoden) ja muut pitkäaikaiset velat.

Rakennusten nykyarvo

Rakennuksen nykyarvo määräytyy seuraavasti:

Rakennukselle lasketaan jälleenhankintahinta (= vastaava rakennus tehtynä tänä päivänä). Kun jälleenhankintahinnasta vähennetään rakennuksen käyttöajasta ja kunnosta aiheutuva arvonalennus, saadaan rakennuksen nykyarvo.

Sisäiset erät

Konsernitilinpäätöksessä eliminoidaan konserniyhteisöjen välisiin toimiin perustuvien konsernin sisäisten erien vaikutus. Tällaisia eliminoitavia eriä ovat mm. konserniyhteisöjen väliset sisäiset tuotot ja kulut, sisäinen voitonjako, keskinäiset saamiset ja velat sekä sisäiset katteet.

Sosiaalinen asuntopolitiikka

Asuntopolitiikassa huomioidaan sosiaalisia tavoitteita, esim. heikossa asemassa olevien väestönosien asumisen turvaaminen.

Tytäryhteisö

Tytäryhteisöillä tarkoitetaan niitä osakeyhtiöitä, kuntayhtymiä ja säätiöitä, joissa kaupungilla on yksin tai yhdessä muiden kaupunkikonserniin kuuluvien yhteisöjen kanssa kirjanpitolain 1 luvun 5 §:ssä tarkoitettu määräysvalta.